

oponenský posudek bakalářské práce

Vlastislav Ryšavý

“Absolutely” and its Czech translation counterparts | „Absolutely” a jeho české překladové protějšky

Bakalářská práce Vlastislava Ryšavého zkoumá užití adverbia *absolutely* ve formálním mluveném jazyce. Korpusovou analýzu doplňuje kontrastivní pohled na české překladové protějšky. V teoretické části autor vedle mluvnic reflektuje též poznatky několika aktuálních studií cílených přímo na *absolutely*. Podává přehled popisu užití a funkcí *absolutely* podle kanonických mluvnic současné angličtiny, který je velmi pečlivě zpracovaný a podrobný. Místy by mu ale prospělo zřehlednění – např. stručně shrnout klasifikaci *absolutely* podle jednotlivých autorů. O typech adverbialíí by bylo lépe pojednat hned v úvodu, vzhledem k tomu, že s terminologií, která je zde představena (adjunkty, subjunkty apod.), se pracuje již dříve (s. 19). Rovněž by bylo vhodné doplnit vymezení rozdílu mezi adjunktem a subjunktem, a jasněji říci, s kterým pojetím typologie adverbialíí se pracuje (tj. zda rozlišujeme adjunkty a subjunkty, nebo ne).

Materiál je čerpán z paralelního korpusu Intercorp, v němž autor vymezil subkorpus projevů z Evropského parlamentu, jedná se tedy o formální mluvený projev. Volba korpusu vychází z předpokladu (podloženého nedávnými studiemi), že *absolutely* je výraz typický pro neformální mluvený jazyk, ale šíří se i do promluv formálních. Analýza je zaměřena na *absolutely* ve funkci modifikátoru. Pro doplnění slouží české překladové ekvivalenty vyhledané v Intercorpu přes aplikaci Treq. Analytická část má za prvé prozkoumat syntaktické a pragmatické funkce adverbia *absolutely*. Výsledky potvrzují, že ze syntaktického hlediska je *absolutely* nejčastěji premodifikátorem adjektiva, méně často slovesa, téměř všechny výskyty jsou adjunkty. Podrobnější pohled na premodifikovaná adjektiva ukazuje, že *absolutely* se častěji vyskytuje s adjektivy kladně hodnotícími, ač jsou doložena i záporná. Zajímavý je i poznatek, že slovesa rozvíjená *absolutely* jsou zpravidla modální, a s *absolutely* korelují zejména slovesa s modalitou dispoziční.

Druhým cílem je zjistit, jak se adverbium překládá do češtiny. Hypotéza je, že mu bude odpovídat vícero ekvivalentů, což výsledky potvrzují. Autor analyzuje překladové protějšky, komentuje jejich komunikační funkce a všímá si i kontextových faktorů jako užití emfatických prostředků, sémantická prozodie okolních výrazů či přítomnost negace. Výsledky navozují zajímavou otázku, jak přesně tyto faktory ovlivňují distribuci jednotlivých českých překladových protějšků. Např. se zdá, že pokud *absolutely* rozvíjí adjektivum, pojí se častěji s adjektivy kladně hodnotícími (str. 39), zatímco rozvíjí-li zájmeno, jedná se obvykle o záporné (str. 55).

Bakalářská práce podává obsáhlý přehled dostupných poznatků o *absolutely* a následně je ověřuje s využitím autentických korpusových dat. Dospívá k zjištěním, která mohou být podnětným základem pro další výzkum (např. výše zmíněná role sémantické prozodie).

Práci lze vytknout občasnou nejasností formulací (podrobněji níže). Formální úprava je v pořádku až na drobnosti (uvozovky dole, chybějící kurzíva, chybí pevné mezery u předložek v resumé). Barevné zpracování grafů je někdy matoucí, některé barvy splývají, není vždy jasné, jak jsou řazeny položky v legendě ve vztahu ke grafu (s. 47); pomohla by podrobnější legenda nebo popisky výsečí.

kritické poznámky

jazykové

Opakovaně je chyba v čárce před *which* ve vedlejší větě vztažné; několik chybějících členů.

Některé nejasné formulace: "the latter" (14), "a similar view" (s. 15), "a perfect example of the premodifier *absolutely*" (23), "the position of *absolutely* [...] differs, following a grammatical role concerning the position of an adverbial in the case of the former..." (42)

Jindy diskutabilní volba lexika, např.: "carry out the role of a concessive meaning" (26), "ways of reinforcement the intensifier may guarantee" (42), "a certain tendency appears to be used" (47), "happen to" (průběžně); ze stylistického hlediska: "for" jako spojka, "plethora", "shall".

věcné

"*Absolutely* [...] expresses a high degree of emotion on a scale" (18) – nejen

"*partially* or *totally* which can be considered its (near-)synonyms" (26) – jen druhý příklad

"prosody" je vždy myšlena "semantic prosody"!

"as recorded in the *KonText* interface" (45) – spíše "in the Intercorp corpus"; podobně ve Figure 4 přesněji "source: Intercorp via Treq"

k citacím

s. 21: "the queries in table 3 indicate divided usage..." – zřejmě má být "table 2"?

Table 3 (s. 21): k tabulce se v textu pod ní neodkazuje, ač je v něm parafrázována; chybí odkaz u "according to BrE and AmE corpus findings"

Quirk et al. (24)

v Table 7 nejsou adjektiva s pozitivní konotací (uvedená na s. 31) – buď vypadla, nebo má možná jít o odkaz na tabulku 6?

Figure 4: bylo by dobré vedle procent zahrnout i absolutní frekvence jednotlivých protějšků

"*naprosto, úplně, zcela* [...] more or less considered synonymous" – chybí zdroj (48)

references – nejednotné formátování; chybí Intercorp

otázky k obhajobě

- Různí lingvisté se rozcházejí v pohledu na *absolutely* jako disjunkt. Ke kterému pojetí se přikláníte a proč?
- Našel jste rozdíl mezi překladovými ekvivalenty *absolutely* v celém Intercorpu oproti samotnému subkorpusu z Evropského parlamentu? (Jinými slovy, je některý ekvivalent typický pro diskurs EP?)
- "We estimate that other word classes can function as substitutions for the English adverb, notably adjectives in the case of *naprosto*" (35) – na základě čeho? Výsledky tento předpoklad potvrdily – vypovídá to něco o typologických rozdílech mezi angličtinou a češtinou?
- K premodifikovaným adjektivům (s. 39): mohlo by být zajímavé dohledat frekvence těchto adjektiv samotných, popř. změřit, jak silně kolokují s *absolutely*. Máte nějaký odhad, která z nich by mohla s *absolutely* kolokovat silněji než jiná?

Bakalářskou práci Vlastislava Ryšavého doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou až velmi dobrou.

V Praze 27. srpna 2019

Mgr. Denisa Šebestová